

- 22.-25.8.2005 „The State of Bryophyte Ecology 2005“ v Kékedu, Maďarsko – konferencie sružení Bryoplanet
- 5.-10.9.2005 Určovací kurs na rod *Grimmia* a čeleď Leskeaceae v Besse-en-Chandesse, Massif Central, Francie
- 6.-10.9.2005 Setkání Bryologické sekce Polské botanické společnosti v Słowińském národním parku
- 12.-17.9.2005 Setkání polských lichenologů, Białystok a Goniądz, Polsko
- 18.-22.9.2005 Výroční setkání a Symposium Britské bryologické společnosti, Bangor, Wales
- 21.-24.9.2005 XV Simposio de Botánica Criptogámica, Bilbao, Španělsko
- 22.-25.9.2005 Podzimní bryologicko-lichenologické dny naší sekce v ČR
- 22.-26.11.2005 „Conservation Ecology of Cryptogams“ v Bispgårdenu, Švédsko – konferencie sružení Bryoplanet
- 2007 IAB setkání v Kuala Lumpur, Malajsie

V Ý R O Č Í – A N N I V E R S A R Y

RNDr. IVAN PIŠŮT, DrSc. – JUBILANT

Osobnosti schopné pozdvihnúť úroveň vednej disciplíny a pritiahnúť k nej svojim entuziazmom nových záujemcov sú dôležité na každom poste. Čím je zložitejšie založiť tradíciu toho-ktorého odboru (v prípade absentujúcich pedagógov či chýbajúceho vybavenia), tým dôležitejšími a potrebnejšími sú. Lichenológia, súc na Slovensku v tomto stave v 50-tych rokoch 20. storočia, sa jej dočkala v osobe RNDr. Ivana Pišúta, DrSc., ktorý 13. marca 2005 oslavil svoje 70. narodeniny.

Svoje zanievanie prezentuje Dr. Pišút kontinuálne v rámci pracovísk, na ktorých pôsobí a pôsobí, počnúc Slovenským ústavom pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, cez Prírodovedné múzeum Slovenského národného múzea po Botanický ústav SAV. Keďže sa vydal priekopníckou cestou, v rámci odboru lichenológia pôsobil na všetkých frontoch (inventarizačné prieskumy, budovanie zbierok vlastnými zbermi i akvizíciami, záchrana vzácneho historického materiálu, vydávanie exsikátovej zbierky, popularizácia). Osobitnou a úspešnou kapitolou jeho aktivít je vedecká činnosť. Pre územie Slovenska zistil desiatky druhov dosiaľ neudávaných, spracoval diverzitu mnohých území. Prispel k štúdiu lichenoflóry viacerých balkánskych a mediteránnych krajín, Turecka, Kaukazu či strednej Ázie. Špecializoval sa na rody *Collema* a *Cladonia*. Patrí k európskym priekopníkom lichenoidikačných prác, v prípade vplyvu alkalických magnezitových úletov na epifyty i svetovej úrovne. Dr. Pišút je autorom, či spoluautorom taxónov nových pre vedu (*Absoconditella lignicola*, *A. fossarum*, *Solenopsora carpatica*, *Aspicilia caesiascens*) a nových kombinácií (*Collema nigrescens* var. *subnigrescens*, *Collema polycarpon* subsp. *corcyrense*, *Squamarina gypsacea* var. *subcetrarioides*, *Aspicilia schafeevii*). Sumarizácia poznatkov z jeho terénnych výskumov zameraných na mapovanie rozšírenia epifytických lišajníkov Slovenska vyústila do doktorskej dizertačnej práce a monografie.

Vďaka tejto svojej aktivite, pedagogickým schopnostiam i vtipnej charizme neostal, ako hovorí klasik, „sám vojak v poli“. Svojich žiakov má rozptýlených po svete, mnohí pôsobia v iných sférach, no čo je dôležité, má za sebou svoje lichenologické štafetové družstvo.

Nepodceňoval rozširovanie poznatkov ani prostredníctvom vedeckých spoločností. Ako člen Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV sa stal v roku 1972 spoluzakladateľom Sekcie nižších rastlín SBS, ktorá rozvíjala svoju činnosť predovšetkým na pôde Slovenského národného múzea

(prednášky, exkurzie, spolková činnosť). Lichenologická skupina sa združovala pod názvom Cladonia (Conglobácia lichenológov asociovaných dôverne okolo náhodne inšpirovaných akcií) a iniciovala tradíciu Otvorenia lichenologického roka, ktorá v roku 1991 prešla do dnes už „rituálnych“ seminárov „Appertio anni lichenologici“ (Otvorenie lichenologického roka) a „Vindemia lichenologica“ (Lichenologické vinobranie).

Je dôležité pripomenúť, že jubilant je otcom myšlienky organizovania a v roku 1988 bol spolu s RNDr. Annou Lackovičovou, CSc. organizátorom prvých Bryo-lichenologických dní vo Svätom Jure. Zúčastnili sa ich ako slovenskí tak i českí odborníci a priaznivci a v nasledujúcich rokoch prebiehala akcia pod touto „značkou“ striedavo na Slovensku a v Čechách.

RNDr. Ivan Pišút, DrSc. prakticky a konkrétne, bez sprievodnej slovnej reklamy, organizoval, rozvíjal a popularizoval lichenológiu, vychovával a dodnes sa venuje mladším botanikom. Vážime si, že nám venoval toľko svojho času a energie. Sme radi, že ho máme ☺

Anna G u t t o v á

Ú M R T Í – O B I T U A R I E S

HELÈNE BISCHLER-CAUSSE (1932 – 2005)

Den 12. únor 2005 znamenal pro bryologii další ztrátu; zemřela zcela jistě největší (pokud se jedná o fyzickou výšku jednoznačně) současná pracovnice v oboru hepatikologie, ředitelka výzkumu v CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique) Helène Bischler-Causse. Pocházela ze Švýcarska, kde vystudovala a započala svou vědeckou kariéru studiem zástupců čeledi Lejeuneaceae spolu se svým vědeckým učitelem, tehdejším kurátorem mechorostů v Conservatoire botanique v Ženevě, C. E. B. Bonnerem. Její aktivita byla podkladem k udělení stipendia, v rámci kterého zavítala do Kolumbie. Nasbírala zde bohatý materiál (bohužel ani dodnes ne zcela určený, avšak ochotně poskytovaný kolegům ke studiu odpovídajících skupin a v duplikátech předaný do několika herbářů) a ze svého pobytu výtěžila monografii latinskoamerických druhů rodu *Drepanolejeunea*. Z období jejího působení ve Švýcarsku nelze opominout ani monografické studie o rodu *Calypogeia*, navazující na její disertační práci.

V roce 1961 přechází Helène do Paříže do Laboratoire de Cryptogamie (Muséum National d'Histoire Naturelle). Zde se setkává se S. Jovet-Ast, známou monografkou rodu *Riccia*, a lze říci, že spolupráce s ní předurčila další odborné zaměření tehdy již vyzrálé pracovnice v hepatikologii. Společně procestovaly téměř všechny oblasti podél Středozemního moře a publikovaly řadu příspěvků o játrovkách povětšinou aridních, dosud proto neprávem opomíjených území jak na jihu Evropy, tak na Blízkém Východě i v severní Africe. Syntézou těchto poznatků je nedávno vyšlá souborná studie o mediteránních játrovkách (Liverworts of the Mediterranean. Ecology, diversity, and distribution, Bryophytorum Bibliotheca 61, 2004).

Kromě floristických studií se Helène postupně stále více zaměřuje na studium lupenitých játrovek z řádu Marchantiales. Známa je její třídílná monografie rodu *Marchantia*, bezpočet dalších zpracování méně početných rodů (snad jedině početný rod *Asterella* zůstal „ušetřen“ a věnuje se mu dnes D. G. Long) a souborná práce o morfologii celé skupiny. Helène se vypracovala na světovou „jedničku“ v uvedené skupině játrovek. Přispěla k tomu i skutečnost, že se poměrně brzy začala ve spolupráci s M.-C. Boisselierovou a J. Lambourdièrem věnovat biosystematickým přístupům v hodnocení druhů, včetně molekulárních metod, a její studie na tomto poli přetrvávaly i po odchodu do důchodu v r. 1997. Z tohoto důvodu byla často zvána jako referující či organizátor symposií na kongresy, kde pokrývala problematiku lupenitých játrovek s tzv. „složitými lupenitými stélkami“.